નમો તસ્સ ભગવતો અરહતો સમ્માસમ્બુદ્ધસ્સ

# મહારહનીતિ

## પણ્ડિતકથા

૧. મહારહરહં સક્ય,
મુનિં નીવરણા તણ્હા;
મુત્તં મુત્તં સુદસ્સનં,
વન્દે બોધિવરં વરં.

૨. મુનિના મુનિનાગેન,
દુક્ખપબ્બજ્જિતા જિતા;
યથા યથાઅસદ્ધમ્મ-
પુરણા પુરણાદયો.

૩. તથા તથાગતોવાદા,
નુગતે લોકનીતિયં;
કતયોગેન વિદૂના,
જેય્યોવાનત્થ કારિનો.

૪. નિતીધ જન્તુનં સારો,
મિત્તાચરિયાચ પીતરા;
નીતિમા સુબુદ્ધિ બ્યત્તો,
સુતવા અત્થદસ્સિમા.

૫. કવિહેરઞ્ઞકા કત્વા,
સુત્તત્તં સત્થકઞ્ચનં;
ગજ્જપજ્જાદ્યાલઙ્કારં,
કરોન્તીધ મનોરમ્મં.

૬. વુત્યં વિસદઞાણસ્સ,
ઞાતો અત્થોતરસ્સ ન;
સુરપ્પભાય આદાસો,
છાયં દિસ્સે ન માકરે.

૭. મહાતેજોપિ તેજોયં,

મત્તિકં નમુદુકંકરો;
આપો આપેતિ મુદુકં,
સાધુવાચાચ કક્ખળં.

૮. મુદુનાવ રિપું જેતિ,
મુદુના જેતિ દારુણં;
નોસિદ્ધં મુદુના કિઞ્ચિ,
યત્વતો મુદુના જયે.

૯. ચન્દનં સીતલં લોકે,
તતો ચન્દંવ સીતલં;
ચન્દનચન્દસીતમ્હા,
વાક્યં સાધુસુભાસિતં.

૧૦. પત્તકલ્લોદિતં અપ્પં,
વાક્યં સુભાસિતં ભવે;
ખુદ્દિતસ્સ કદન્નંપિ,
સુત્તં સાદુરસો સિયા.

૧૧. સત્થકાપિ બહૂવાચા,
નાદરા બહુભાણિનો;
સોપકારમુદાસીનં,
નનુદિકં નદીજલં.

૧૨. સંસારવિસરુક્ખસ્સ ,
દ્વયમેવામતંફલં;
સુભાસિતસ્સસારાદો,
સાધૂહિરસમાગમો.

૧૩. પાસાણછત્તં ગરુકં,
તતો દેવાનચિક્ખના;
તતો વુદ્ધાનમોવાદો,
તતો બુદ્ધસ્સ સાસનં;

૧૪. તુલં સલ્લહુકં લોકે,
તતો ચપલજાતિકો;
તતોનોવાદિકો તતો,
યતિ ધમ્મેપમાદકો.

૧૫. અહ ગચ્છતિ હાયન્તી,
સત્તાનમિધ જીવિતં;
તસ્માહિ માપમત્તત્વં,
ગચ્છન્તુ જિનસાસને.

૧૬. પણ્ડિતસ્સ પસંસાય,
દણ્ડોબાલેન દીયતે;
પણ્ડિતો પણ્ડિતેનેવ,
વણ્ણિતોવ સુવણ્ણિતો.

૧૭. સતેસુ જાયતે સૂરો,
સહસ્સેસુચ પણ્ડિતો;
વુત્તા સતસહસ્સેસુ,
દાતા ભવતિવા નવા.

૧૮. ભૂપત્તંચ પણ્ડિતત્તઞ્ચ,
નેવતુલ્યં કદાચિપિ;
સદેસેપૂજિતો રાજા,
બુદ્ધો સબ્બત્થપૂજિતો.

૧૯. ક્વાતિભારો સમત્થાનં,
કિંદૂરો બ્યવહારિનં;
કોવિદેસો સવિજ્જાનં,
કોપરો પિયવાદિનં.

૨૦. નનુ તે યેવસન્તા નો,
સાગરા નકુલાચલા;
અપ્પમ્પિ મરિયાદં યે,
સંવટ્ટેવિ જહન્તિનો.

૨૧. પલયેતીતમરિયાદા ,
ભવન્તિકિર સાગરા;
મરિયાદાતિકં સાધુ,
નઇચ્છન્તિ પલયેપિ.

૨૨. સતં દીઘાયુકં સબ્બ,
સત્તાનં સુખકારણં;
અસતંપન સબ્બેસં,

દુક્ખહેતુ નસંસયો.

૨૩. પામોક્ખે સુજને સન્તે,
સબ્બેપિ સુજના જના;
જાતેકસ્મિંસારગન્ધે,
સબ્બે ગન્ધમયા દુમા.

૨૪. અત્તના યદિ એકેન,
વિનતેન મહાજના;
વિનયં યન્તિ સબ્બેપિ,
કો તં નાસેય્ય પણ્ડિતો.

૨૫. સરીરસ્સ ગુણાનઞ્ચ,
દૂરમચ્ચન્ત મન્તરં;
સરીરં ખણવિદ્ધંસિ,
કપ્પન્તિટ્ઠાયિનો ગુણા.

૨૬. યદિ નિચ્ચમનિચ્ચેન,
નિમલં મલવાહિના;
યો સો કાયેન લભેથ,
કિંનલદ્ધં ભવે નુકિં.

૨૭. ધમ્મત્થકામમોક્ખાનં,
પાણં સંસિદ્ધિકારણં;
તન્નિઘાતા કિન્નહતં,
રક્ખના કિન્નરક્ખિતં.

૨૮. અત્તા બન્ધુ મનુસ્સસ્સ,
રિપુ અત્તાવ જન્તુનં;
અત્તાવ નિયતો ઞાતિ,
અત્તાવ નિયતો રિપુ.

૨૯. અત્તનોપરિચાગેન,
યંસિતમનુરક્ખનં;
કરોન્તિ સજ્જનાયેવ,
ન તં નીતિમતા મતં.

૩૦. તિણાનિ ભૂમિરુદકં,

ચતુત્થી વાક્યસુકતા;
એતાનિ હિ સતંગેહે,
નોછિન્દન્તે કદાચિપિ.

૩૧. અમ્બું પિવન્તિનો નજ્જો,
રુક્ખો ખાદતિનો ફલં;
મેઘો ક્વચિપિ નો સસ્સં,
પરત્થાય સતંધનં.

૩૨. સતં ફરુસવાચાહિ,
નયાતિ વિકતિં મનો;
તિણુક્કાહિ નસક્કાવ,
તાપેતું સાગરે જલં.

૩૩. સમ્પત્યં મહત્તંચેતો,
ભવત્યુપ્પલકોમલં;
વિપ્પત્યઞ્ચ મહાસેલે,
સિલાસઙ્ઘાદકક્કસો.

૩૪. અત્થં મહન્તમાપજ્જ,
વિજ્જં સમ્પત્તિમેવચ;
ચરેય્યામાનથદ્ધોયો,
પણ્ડિતો સો પવુચ્ચતિ.

૩૫. નાલબ્ભમભિપત્થેન્તિ ,
નઠમ્પિ નચસોચરે;
વિપ્પત્યઞ્ચ નમુય્હન્તિ,
યેનરા તેવ પણ્ડિતો.

૩૬. ગણ્ઠિઠાને એકપદે,
નાતિમઞ્ઞેય્ય પણ્ડિતો;
કિં અક્કો વેળુપબ્ભારો,
તિમહાદીપભાનુદો.

૩૭. ગુણદોસેસુમેકેન,
નત્થિ કોચિ વિવજ્જિતો;
સુખુમાલસ્સ પદુમસ્સ,
નળા ભવતિ કક્કસા.

૩૮. સુમહન્તાનિ સત્થાનિ,
ધારયન્તો બહુસ્સુતા;
છેત્તારો સંસયાનન્તુ,
કિલન્તે લોભમોહતા.

૩૯. દોસમ્પિ સગુણે દિસ્વા,
ગુણવાદી વદન્તિનો;
ન લોકો વિજ્જમાનમ્પિ,
ચન્દે પસ્સતિ લઞ્છનં.

૪૦. નિપુણે સુતમેસેય્ય,
વિચિનિત્વા સુતત્થિકો;
ભત્તં હુક્ખલિયં પક્કં,
ભાજનંપિ તથા ભવે.

૪૧. ગુણા કુબ્બન્તિ દૂતત્તં,
દૂરેપિ વસતં સતં;
કેતકે ગન્ધ ધાસાય,
ગચ્છન્તિ ભમરા સયં.

૪૨. પણ્ડિતો સુતસમ્પન્નો,
યત્થઅત્થીતિ ચેસુતો;
મહુસ્સાહેન તંઠાનં,
ગન્તબ્બં સુતરેસિના.

૪૩. સબ્બસુતં મધીયેથ,
હીનમુક્કટ્ઠ મજ્ઝિમં;
સબ્બસ્સઅત્થં જાનેય્ય,
નચ સબ્બં પયોજયે;
હોતિ તાદિસકોકાલો,
યત્થ અત્થાવહં સુતં.

૪૪. ઠિતો ચિરત્તનં નીરે,
સક્ખરો નન્તરંસુતો;
દબ્ભો નીરન્તિકે જાતો,
સબ્બકાલન્તરંસુતો.

૪૫. વસું ગણ્હન્તિ દૂરટ્ઠા,

પબ્બતે રતનોચિતે;
ન મિલક્ખા સમીપટ્ઠા,
એવં બાલા બહુસ્સુતે.

૪૬. હિરઞ્ઞેન મિગાનંવ,
સુસીલંપિ અસીલિનો;
અધમ્મિકસ્સ ધમ્મેન,
બાલાનંપિ સુતેન કિં.

૪૭. સુતેન હદયટ્ઠેન,
ખલો નેવસુસીલવા;
મધુના કોટરટ્ઠેન,
નિમ્બો કિં મધુરાયતે.

૪૮. સકિંપિ વિઞ્ઞુ ધીરેન,
કરોતિ સહસઙ્ગમં;
અત્તત્થઞ્ચ પરત્થઞ્ચ,
નિબ્બાનન્તં સુખં લભે.

૪૯. હંસો મજ્ઝે નકાકાનં,
સીહો ગુન્નં નસોભતિ;
ગદ્રભાનં તુરઙ્ગોનો,
બાલાનઞ્ચ નપણ્ડિતો.

૫૦. આકિણ્ણોપિ અસબ્ભીવ,
અસંસટ્ઠોવ ભદ્દકો;
બહુના સન્નજાતેન,
ગચ્છે નુમ્મત્તકેનિધ.

૫૧. નદીતિરે ખતેકૂપે,
અરણીતાલવણ્ટકે;
નવદે આપાદિ નત્થીતિ,
મુખેચ વચનં તથા.

૫૨. સુતસન્નિચ્ચયા ધીરા,
તુણ્હિભૂતા અપુચ્છિતા;
પુણ્ણા સુભાસિતેનાપિ,
ઘણ્ડાવ્ઘઘટિતાયથા.

૫૩. અપુટ્ઠો પણ્ડિતો ભેરી,
પજ્જુન્નો હોતિ પુચ્છિતો;
બાલો પુટ્ઠો અપુટ્ઠોચ,
બહું વિકત્તતે સદા.

૫૪. સમ્પન્નગુણા લઙ્કારો,
સબ્બસત્ત હિતાવહો;
નચરેય્ય પરત્તત્થં,
કુતો સો પણ્ડિતો ભવે.

૫૫. સપરત્થં ચરે ધીરો,
અસક્કોન્તો સકં ચરે;
તથાપિચ અસક્કોન્તો,
પાપાત્તાનં વિયોજયે.

૫૬. બાલેચુમ્મત્તકે ભૂપે,
ગુરુમાતાપિતૂસ્વપિ;
નદોસં કરિયા પઞ્ઞો,
સદ્ધેચ જેટ્ઠભાતરિ.

૫૭. અત્થનાસં મનોતાપં,
ઘરેદુચ્ચરિતાનિચ;
વઞ્ચનં અવમાનઞ્ચ,
મતિમા નપકાસયે.

૫૮. પરદાનં જનેત્તીવ,
લેટ્ઠુવ પરદબ્બકં;
અત્તાવ સબ્બભૂતાનિ,
યો પસ્સતિ સો પસ્સતિ.

૫૯. પરૂપવાદે પધિરો,
પરવજ્જેસ્વલોચનો;
પઙ્ગુલો અઞ્ઞનારીસુ,
દુસ્સકપ્પેસ્વચેતનો.

૬૦. સબ્બં સુણાતિ સોતેન,
સબ્બં પસ્સતિ ચક્ખુના;
નચદિટ્ઠં સુતં ધીરો,

સબ્બં ઉચ્ચિતુમરહતિ.

૬૧. ચક્ખુમસ્સ યથાઅન્ધો,
સોતવા પધિરોયથા;
પઞ્ઞાવાસ્સ યથામૂગો,
બલવા દુબ્બલોરિવ;
અથ અત્થેસમુપ્પન્ને,
સયેથ મતસાયિતં.

૬૨. પાપમિત્તે વિવજ્જેત્વા,
ભજેય્યુ ત્તમપુગ્ગલં;
ઓવાદેચસ્સ તિટ્ઠેય્ય,
પત્થેન્તો અચલંસુખં.

૬૩. સુસુસા સુતવડ્ઢનં,
સુતં પઞ્ઞાયવડ્ઢનં;
પઞ્ઞાય અત્થં જાનાતિ,
ઞાતો અત્થો સુખાવહો.

૬૪. પામોજ્જ કરણં ઠાનં,
પસંસાવહનંસુખં;
ફલાનિસંસો ભાવેતિ,
વહન્તો પોરિસ્સંધુરં.

૬૫. અતિસીતં અતિઉણ્હં,
અતિસાય મિદંઅહુ;
ઇતિ વિસઠ્ઠ કમ્મન્તે,
ખણા અચ્ચન્તિ માણવે.

૬૬. યોચ સીતઞ્ચ ઉણ્હઞ્ચ,
તિણાતિયો નમઞ્ઞતિ;
કરં પુરિસ કિચ્ચાનિ,
સો સુખા નવિહાયતિ.

૬૭. યસલાભં જિગીસન્તં,
નરં વજ્જેન્તિ દૂરતો;
અપત્થેત્વાન તે તસ્મા,
તંમગ્ગં મગ્ગયે બુધો.

૬૮. દેસમોસજ્જ ગચ્છન્તિ,
સીહા સપ્પુરિસા ગજા;
તત્થેવ નિધનં યન્તિ,
કાકા કાપુરિસા મિગા.

૬૯. યસ્મિંદેસે નસમ્માનો,
નપિતિ નચબન્ધવા;
નચવિજ્જાગમો કોચિ,
નતત્થ વસતી વસ્સે.

૭૦. ધનવા ગણકો રાજા,
નદી વેજ્જા ઇમેજના;
યત્થ પઞ્ચ નવિજ્જન્તે,
ન તત્થવસતી વસે.

૭૧. અસનં ભયમન્તાનં,
મચ્ચાનં મરણં ભયં;
ઉત્તમાનન્તુસબ્બેસં,
અવમાનં પરં ભયં.

૭૨. અમાનના યત્થ સિયા,
સન્તાનં અવમાનના;
હીનસમાનનાવાપિ,
ન તત્થવસતિ વસે.

૭૩. યત્થાલસોચ દક્ખોચ,
સૂરો ભીરુચ પૂજિતો;
ન સન્તા તત્થ વસ્સન્તિ,
અવિસેસકરેન કો.

૭૪. દુક્ખો નિવાસો સમ્બાધે,
ઠાને અસુચિસઙ્કટે;
તતો રિમ્હિપિયાનન્તે,
તતોચ અકતઞ્ઞુનં.

૭૫. સિઙ્ગીનં પઞ્ચહત્થેન,
સતેન વાજિનં ચજે;
હત્થીનન્તુ સહસ્સેન,

દેસચાગેન દુજ્જને.

૭૬. ચજે એકં કુલસ્સત્થં,
ગામસ્સત્થં કુલં ચજે;
ગામં જનપદસ્સત્થં;
અત્તત્થં પથવી ચજે.

૭૭. ચલત્યેકેનપાદેન,
તિઙ્ઠત્યેકેન પણ્ડિતો;
અસમિખ્યપરંઠાનં,
પુબ્બમાયનંનચજે.

૭૮. ઠાનભઙ્ગા નસોભન્તિ,
દન્તાકેસાન ખાનરા;
મતિમા ઇતિવિઞ્ઞાય,
સઠાનં નચજે લહું.

૭૯. ચજે ધનં અઙ્ગવરસ્સહેતુ,
અઙ્ગં ચજે જિવિતં રક્ખમાનો;
અઙ્ગં ધનં જિવિતઞ્ચાપિ સબ્બં,
ચજે નરો ધમ્મ મનુસ્સરન્તો.

૮૦. સોતં સુતેનેવ ન કુણ્ડલેન,
દાનેન પાણી નતુ કઙ્કણેન;
આભાતિ કાયો પુરિસુત્તમસ્સ,
પરોપકારેન ન ચન્દનેન.

# સમ્ભેદકથા

૮૧. સત્થ કપ્પવિચારેન,
કાલો ગચ્છતિ ધીમતં;
બ્યસનેન અસાધૂનં,
નિદ્દાય કલહેનવા.

૮૨. સોકઠાનસહસ્સાનિ,
ભયઠાનસતાનિચ;
દિવસેદિવસે મુળ્હં,
આવીસન્તિ નપણ્ડિતં.

૮૩. અતિદીઘો મહામુળ્હો,
મજ્ઝિમોચ વિચક્ખણો;
વાસુદેવં પુરક્ખિત્વા,
સબ્બેવામનકા સદ્ધા.

૮૪. ન લોકે સોભતે મુળ્હો,
કેવલત્તપસંસકો;
અપિ સમ્પિહિતે કૂપે,
કતવિજ્જો પકાસતે.

૮૫. મદન્તદમનં સત્થં,
ખલાનં કુરુતે મદં;
ચક્ખુસઙ્ખારકં તેજં,
ઉલુઙ્કાન મિવન્ધકં.

૮૬. અત્યપ્પમપિ સાધૂનં,
સિલાલેખેવ તિટ્ઠતે;
જલેલેખેવ નીચાનં,
યં કતં તંપિ નસ્સતિ.

૮૭. દબ્બમપ્પંપિ સાધૂનં,
જલં કૂપેવ નિસ્સયો;
બહુત્તંપિ અસાધૂનં,
નચ વારિવ અણ્ણવે.

૮૮. દુટ્ઠચિત્તો પનાહિસ્સ,
કોધો પાસાણલિક્ખિતો;
કુજ્ઝિતબ્બે સુજનસ્સ,
જલેલેખા ચિરટ્ઠિતો.

૮૯. બાલસ્સ જીવિતં પાપં,
મિતરસ્સિ તરં ભવે;
જનકાયસ્સ રાજાવ,
રાજધમ્મોવ રાજુનં.

૯૦. સપ્પાદાનં બલી સીહો,
પુળાવકો તતો કિપ્પીલિકા,
નરા તતો બલી રાજા,
સબ્બેસ મન્તકો બલી.

૯૧. ભૂપોણ્ણવ ઞ્ઞિ થી સિપ્પિ,
અભિજ્ઝાલુચપુગ્ગલો;
એતેસંપિ મહિચ્છાનં,
મહિચ્છિતા અનિચ્ચતા.

૯૨. નિદ્દાલુકો અસન્તુટ્ઠો,
અકતઞ્ઞૂચ ભીરુકો;
સક્કુણન્તિન સાચારં,
સિક્ખિતું તે કદાચિપિ.

૯૩. નિદ્દાલુ કામરામોચ,
સુખિતો ભોગવાલસો;
નિચ્છન્તો કમ્મરામો ચ,
સત્તેતે સત્થવજ્જિતા.

૯૪. સમિદ્ધો ધનધઞ્ઞેન,
કટ્ઠો દકતિણઞ્ઞિહિ;
સબ્બતો દુગ્ગતેનટ્ઠો,
તસ્મા નદુક્કતં કરે.

૯૫. પુઞ્ઞપાપફલં યો ચે,
નસદ્ધહતિ સચ્ચતો;
સો વે ખિપ્પંવ અત્તાનં,

આદાસતલમાનયે.

૯૬. સમ્પરાયિકમત્થં યો,
નસદ્ધહતિ ચેપિસો;
આવાસે સગ્ગ ગામીનં,
માક્કભે કિંનપસ્સતિ.

૯૭. મહન્તં વદ્દરુક્ખાદિં,
ખુદ્દબીજં બહૂફલં;
સક્ખિકત્વા ઉદિક્ખેય્ય,
પુઞ્ઞપાપકરો નરો.

૯૮. યસ્સ સલ્લહુકં હોતિ,
ગુરુસક્કારમાનનં;
તસ્સ સલ્લહુકાયેવ,
વિજ્જાસમ્પત્તિસમ્પદા.

૯૯. ઉપજ્ઝાચરિયાનઞ્ચ,
માતાપિતૂનમેવચ;
સક્કચ્ચં યોનુપટ્ઠાતિ,
સુતો તસ્સપિતાદિસો.

૧૦૦દેસે દેસે કુલાનીચ,
દેસેદેસે ચ બન્ધવો;
તાદિસં સહજા યત્થ,
દેસં પસ્સામિનેવતુ.

૧૦૧.પુત્તંવા ભાતરં દુટ્ઠં,
અનુસાસેય્ય નોજહે;
કિંનુ છેજ્જં કરંપાદં,
લિત્તં અસુચિના સિયા;

૧૦૨બહુપુત્તે પિતાએકો,
અવસ્સં પોસેતિ સદા;
બહુપુત્તા નસક્કોન્તિ,
પોસેતું પિતરેકકં.

૧૦૩.અતિજાતમનુજાતં ,

પુત્તમિચ્છન્તિ પણ્ડિતા;
અવજાતં નઇચ્છન્તિ,
યોહોતિ કુલગન્ધનો.

૧૦૪.પઞ્ચઠાનાનિ સમ્પસ્સં,
પુત્તમિચ્છન્તિ પણ્ડિતા;
જાતોવા નો ભરિસ્સતિ,
કિચ્ચંવા નો કરિસ્સતિ.

૧૦૫કુલવંસો ચિરં તિટ્ઠે,
દાયજ્જં પટિપચ્ચતિ;
અથવાપન પેતાનં,
દક્ખિણંનુપદસ્સતિ.

૧૦૬.અન્તોજાતો ધનક્કીતો,
દાસબ્યોપગતો સયં;
દાસાકરમરાનીતો,
એવન્તે ચતુધા સિયું.

૧૦૭દાસા પઞ્ચેવ ચોરચ્ચ-
સખઆત્યત્તસદિસા;
તથા વિઞ્ઞૂહિ વિઞ્ઞેય્યા,
મિત્તાદારાચ બન્ધવા.

૧૦૮.તયોવ પણ્ડિતા સત્થે,
અહમેવાતિવાદીચ,
અહમપિતિ વાદીચ,
નાહન્તિચ ઇમેતયો.

૧૦૯વિના સત્થં નગચ્છેય્ય,
સૂરો સઙ્ગામભૂમિયં;
પણ્ડિતદ્ધગૂ વાણિજ્જો,
વિદેસગમનો તથા.

૧૧૦.સમ્મા ઉપપરિક્ખિત્વા,
અક્ખરેસુ પદેસુચ;
ચોરઘાતો સિયા સિસ્સો,
ગુરૂ ચોરદ્દકારકો.

**૧૧૧**સાધુત્તં સુજનસમાગમા ખલાનં,
સાધૂનં નખલસમાગમા ખલત્તં;
આમોદંકુસુમભવંદધાતિભૂમિ,
ભૂગન્ધં નચ કુસુમાનિ ધારયન્તિ.

**૧૧૨**સઠેન મિત્તં કલુસેન ધમ્મં,
પરોપતાપેન સમિદ્ધિભાવં;
સુખેન વિજ્જં ફરુસેન નારિં,
ઇચ્છન્તિ યે તે નવપણ્ડિતાવ.

# મિત્તકથા

૧૧૩કત્વાન કુસલંકમ્મં,
કત્વાચા કુસલં પુરે;
સુખિતદુક્ખિતા હોન્તિ,
સો બાલો યો નપસ્સતિ.

૧૧૪સયંકતેન પાપેન,
અનિટ્ઠં લભતે ફલં;
તે મે સો મે જનેન્તીતિ,
પુનાગું કુરુતે જળો.

૧૧૫કાલખેપેન હાપેતિ,
દાનસીલાદિકં જળો;
અથિરમ્પિ થિરં મઞ્ઞે,
અત્તાનં સસ્સતીસમં.

૧૧૬બાલોવ પાપકં કત્વા,
નતંછટ્ટેતુમુસ્સહે;
કિં બ્યગ્ઘતાદિ ગચ્છન્તો,
પદં મક્ખેતુમુસ્સહે.

૧૧૭પરનસ્સનતો નટ્ઠો,
પુરેવ પરનાસકો;
સીઘંવા દસ્સનં યાતિ,
તિણં પાસાદજ્ઝાપકં.

૧૧૮ભોજના મેથુના નિદ્દા,
ગવે પોસેચ વિજ્જતિ;
વિજ્જા વિસેસો પોસસ્સ,
તતોહીનો ગોસમો ભવે.

૧૧૯મુજ્ઝસિસ્સો પદેસેન,
કુનારીભરણેનચ;
ખલસત્થૂહિસંયોગા,
પણ્ડિતોપ્યવસીદતિ.

૧૨૦દ્વેચિમેકણ્ટકા તિક્ખા,
સરીરસોભિતા કામે;
નિધનો યોચ કામેતિ,
યોચકુપ્પત્યનિસ્સારો.

૧૨૧નિધનોચાપિ કામેતિ,
દુબ્બલો કલહંપિયો;
મન્દસત્થો વિવાદત્થિ,
તિવિધં મુળ્હલક્ખણં.

૧૨૨અપ્પસુતો સુતે અપ્પે,
બહુંમઞ્અતિ માનવો;
સિન્ધુદકમ પસ્સન્તો,
કૂપેતોયંવ મણ્ડુકો.

૧૨૩તદમિનાપિ જાનાતિ,
સોબ્ભેસુ પદરેસુચ;
સુનન્તા યન્તિ કુસુમ્ભા,
તુણ્હીયન્તિ મહોદધિ.

૧૨૪યં ઊનકં તં સુનતિ,
યં પૂરં સન્તમેવ તં;
અદ્ધકુમ્ભૂપમો બાલો,
રહતો પૂરોવ પણ્ડિતો.

૧૨૫બુધેહિભાસમાનોપિ ,
ખલો બહુતકેતવો;
ધંસિયમાનો અઙ્ગારો,
નિલમત્તં નગચ્છતિ.

૧૨૬ચારુતા પરદારાય,
ધનં લોકતપ્પતિયા;
પસુતં સાધુનાસાય,
ખલે ખલતરા ગુણા.

૧૨૭ઇતો હસ્સતરં લોકે,
કિઞ્ચિ તસ્સ નવિજ્જતિ;
દુજ્જનોતિચ યંઆહ,

સજ્જનં દુજ્જનો સયં.

૧૨૮.રોગણ્ડચક્કુરો તેજો,
વિસમસ્સતરો ઘણો;
અવિનાસિય સમન્તિ,
ન ખલોચ સનિસ્સયં.

૧૨૯.નવિના પરવાદેન,
રમન્તે દુજ્જના ખલુ;
ન સા સબ્બરસે ભુત્વા,
વિના વચ્ચે નતુસ્સતિ.

૧૩૦.તપ્પતે યાતિ સન્ધાનં,
દવો ભવતિ વનતં;
મુદું દુજ્જનચિત્તં કિં,
લોહેન ઉપમીયતે.

૧૩૧.તસ્મા દુજ્જનસંસગ્ગં,
આસીવિસ મિવોરગં;
આરકા પરિવજ્જેય્ય,
ભૂતિકામો વિચક્ખણો.

૧૩૨.દુજ્જનેન હિ સંસગ્ગો,
સત્તુતાપિ નયુજ્જતે;
તત્તો દહતિ અઙ્ગારો,
સન્તાતુ કાલતંકરો.

૧૩૩.દુજ્જનો વજ્જનીયોવ,
વિજ્જાયાલઙ્કતોપિ ચે;
મણિના લઙ્કતો સન્તો,
સપ્પો કિં નભયઙ્કરો.

૧૩૪.અગ્ગિનો દહતો દાયં,
સખાભવતિ માલુતો;
સોવ દીપંતુ નાસેતિ,
ખલે નત્થેવ મિત્તતા.

૧૩૫.નસ્મસે કતપાપમ્હિ,

નસ્મસે અલિકવાદિનિ;
નસ્મસેત્તત્થપઞ્અમ્હિ,
અતિસન્તેપિ નસ્મસે.

૧૩૬મારેતું કિત્તકા સક્કા,
દુજ્જના ગગણૂપમા;
મારિતા કોધચિત્તેતુ,
મારિતો હોન્તિ દુજ્જના.

૧૩૭ભૂમિ કણ્ટકસંકિણ્ણા,
છાદિતું નેવસક્ક્યતે;
ઉપાહન મત્તકેન,
છન્ના ભવતિ મેદની.

૧૩૮સત્તા સદાપસેવન્તિ,
સોદકં વાપિઆદિકં;
સભોગં સધનઞ્ચેવં,
તુચ્છાચે તે જહન્તિ તે.

૧૩૯ધનહીનં ચજે મિત્તો,
પુત્તદારા સહોદરા;
અત્થવન્તંવ સેવન્તિ,
અત્થો લોકે મહાસખા.

૧૪૦ન રૂપિની ન પઞ્આણો,
નકુલીનો પધાનતા;
કાલે વિપત્તિસમ્પત્તે,
ધનિમાવ વિસેસતા.

૧૪૧કલ્યાણમિત્તં કન્તારં,
યુદ્ધં સભાયં ભાસિતું;
અસત્થા ગન્તુ મિચ્છન્તિ,
મુળ્હા તેચતુરોજના.

૧૪૨અહિતા પટિસેધોચ,
હિતેસુચ પયોજનં;
બ્યસનેસ્વ પરિચ્ચાગો,
સઙ્ખેપા મિત્તલક્ખણં.

૧૪૩.આતુરે બ્યસનેપત્તે,
દુબ્ભિક્ખે સત્તુ વિગ્ગહે;
રાજદ્વારે સુસાનેચ,
યો તિટ્ઠતિ સબન્ધવો.

૧૪૪.સો બન્ધુ યો હિતેયુત્તો,
સો પિતા યો તુ પોસકો;
સો ઞાતિ યત્ર વિસાસો,
સા ભરિયા યત્ર નિબ્બૂતિ.

૧૪૫હિતેસિનો સુમિત્તોચ,
વિઞ્ઞૂચ દુલ્લભા જના;
યથો સધંચ સાદુંચ,
રોગહારીચ સુજનો.

૧૪૬.અગરુકો અનાલસ્સો,
અસઠોચ સચ્ચવા સુચિ;
અલુદ્ધો અત્થકામોચ,
એદિસો સુહદુત્તમો.

૧૪૭.યો ધુવાનિ પરિચ્ચજ્જ,
અધૂવાન્યુપસેવતિ;
ધુવાપિ તસ્સ નસ્સન્તિ,
અધુવેસુ કથાવકા.

૧૪૮.લુદ્ધમત્થેનગણ્હેય્ય ,
થદ્ધ મઞ્જલિકમ્મુના;
છન્દાનુવત્તિયા મુળ્હં,
યથાભૂતેન પણ્ડિતં.

૧૪૯ઉત્તમં પાણિપાતેન,
સૂરં ભેદેન વિજયે;
નિચં દબ્બપદાનેન,
વિક્કમેન સમં જયે.

૧૫૦.યસ્સયસ્સ હિ યોભાવો,
તેનતેન હિ તંનરં;
અનુપવિસ્સ મેધાવી,

ખિપ્પમત્તવસં નયે.

૧૫૧.યેન ઇચ્છતિ સમ્બન્ધં,
તેન તીણિ નકારયે;
વિવાદ મત્થસમ્બન્ધં,
પરોક્ખે દારદસ્સનં.

૧૫૨.અચ્ચાભિક્ખણસંસગ્ગા,
અસમ્મોસરણેનચ;
એતેન મિત્તા જીરન્તિ,
અકાલે યાચનાયચ.

૧૫૩.તસ્મા નાભિક્ખણં ગચ્છે,
નચગચ્છે ચિરાચિરં;
કાલેન યાચં યાચેય્ય,
એવં મિત્તા નજીરયે.

૧૫૪.એતે ભિય્યો સમં યન્તિ,
સન્ધિ તેસં નજીરતિ;
યો અધિપ્પન્નં સહતિ,
યોચ જાનાતિ દેસનં.

૧૫૫.સચે સન્તા વિવાદન્તિ,
ખિપ્પં સન્ધિરયે પુન;
બાલા પત્તાવ ભિજ્જન્તિ,
ન તે સમથમજ્ઝગું.

૧૫૬.યેનમિત્તેન સંસગ્ગો,
યોગક્ખેમો વિહીયતિ;
પુબ્બેવ જ્ઝાભવન્તસ્સ,
રક્ખે અક્ખિવ પણ્ડિતો.

૧૫૭.યેનમિત્તેન સંસગ્ગા,
યોગક્ખેમો પવડ્ઢતિ;
કરેય્યત્તસમં વુત્તિ,
સબ્બકિચ્ચેસુ પણ્ડિતો.

૧૫૮.ગુણો સબ્બઞ્ઞુતુલ્યોપિ,

સીદતે કો અનિસ્સયો;
અનગ્ઘ મપિમાણિક્કં,
હેમં નિસ્સાય સોભતે.

૧૫૯.પબ્બેપબ્બે કમેનુચ્છુ,
વિસેસરસિવગ્ગતો;
તથા સુમિત્તિકો સાધુ,
વિપરિતોવ દુજ્જનો.

૧૬૦.તેનેવ મુનિના વુત્તં,
યેકેચિલોકિયાધમ્મા;
તથા નિબ્બાનગામીનો,
સન્તિ લોકુત્તરાધમ્મા.

૧૬૧.કલ્યાણમિત્ત ૧ માગમ્મ,
સબ્બે તે હોન્તિ પાણિનં;
તસ્મા કલ્યાણમિત્તેસુ,
કાતબ્બો આદરો સદા.

૧૬૨.યો વે કતઞ્ઞૂ કતવેદિકો ધિરો,
કલ્યાણમિત્તો દળ્હભત્તિચ હોતિ;
દુક્ખિતસ્સ સક્કચ્ચં કરેતિ કિચ્ચં,
તથાવિધં સપ્પુરિસાતિ વદન્તિ.

૧૬૩.યસ્સહિ ધમ્મં પુરિસો વિજઞ્ઞા,
યેચસ્સ કઙ્ખં વિનયન્તિ સન્તો;
તઞ્હિસ્સ દીપઞ્ચ પરાયનઞ્ચ,
ન તેન મિત્તં જિરયેથ પઞ્ઞો.

# નાયકકથા

૧૬૪કસ્સકો વાણિજોમચ્ચો,
સમણો સુતસીલવા;
તેસુ વિપુલજાતેસુ,
રટ્ઠંપિ વિપુલં સિયા.

૧૬૫તેસુ દુબ્બલજાતેસુ,
રટ્ઠંપિ દુબ્બલં સિયા;
તસ્મા રટ્ઠંપિ વિપુલં,
ધારયે રટ્ઠસારવા.

૧૬૬મહારુક્ખસ્સ ફલિનો,
આમં છિન્દતિ યો ફલં;
રસઞ્ચસ્સ નજાનાતિ,
બીજઞ્ચસ્સ વિનસ્સતિ.

૧૬૭મહારુક્ખુપમં રટ્ઠં,
યો અધમ્મેન સાસતિ;
રસઞ્ચસ્સ નજાનાતિ,
રટ્ઠઞ્ચાપિ વિનસ્સતિ.

૧૬૮મહારુક્ખસ્સ ફલિનો,
પક્કં છિન્દતિ યો ફલં;
રસઞ્ચસ્સ વિજાનાતિ,
બીજઞ્ચસ્સ નનસ્સતિ.

૧૬૯મહારુક્ખુપમં રટ્ઠં,
ધમ્મેન યો પસાસતિ;
રસઞ્ચસ્સ વિજાનાતિ,
રટ્ઠઞ્ચાપિ નનસ્સતિ.

૧૭૦જનપ્પદઞ્ચ યોરાજા,
અધમ્મેન પસાસતિ;
સબ્બો સધિહિ સોરાજા,
વિરુદ્ધો હોતિ ખત્તિયો.

૧૭૧.તથેવ નિગમે હિંસં,
ચે યુત્તા કયવિક્કયે;
સુઙ્કદાનબલીકારે,
સ કોસેન વિરુજ્ઝતિ.

૧૭૨.મહારવરખેત્તેસુ,
સઙ્ગ, મે કતનિસ્સમે;
ઉસ્સિતે હિંસયં રાજા,
સબલેન વિરુજ્ઝતિ.

૧૭૩.તથેવ ઇસયો હિંસો,
સંયમે બ્રહ્મચારિયો;
અધમ્મચારિ ખત્તીયો,
સો સગ્ગેન વિરુજ્ઝતિ.

૧૭૪.સયંકતા નપરેન,
મહાનજ્જો જુવકતા;
ઇસ્સરેન તથા રઞ્ઞા,
સરટ્ઠે અધિપચ્ચતા.

૧૭૫.પાપંવાપિ હિ પુઞ્ઞંવા,
પધાનો યં કરોતિચે;
લોકોપેવં કરોત્યેવ,
તં વિજાનેય્ય પણ્ડિતો.

૧૭૬.કચ્છપીનઞ્ચ મચ્છીનં,
કુક્કુટીનઞ્ચ ધેનૂનં;
પુત્તપોસા યથાહોતિ,
તથા મચ્ચેસુ રાજૂનં.

૧૭૭.અનાયકા વિનસ્સન્તિ,
નસ્સન્તિ બહુનાયકા;
થીનાયકા વિનસ્સન્તિ,
નસ્સન્તિ સુસુનાયકા.

૧૭૮.બહુવો યત્થ નેતારો,
સબ્બે પણ્ડિતમાનિનો;
સબ્બે મહત્તમિચ્છન્તિ,

કતં નેસં વિનસ્સતિ.

૧૭૯નોદયાય વિનાસાય,
બહુનાયકતા ભૂસં;
નોમિલન્તિ વિનસ્સન્તિ,
પદ્મા ન્યક્કેહિસત્તહિ.

૧૮૦અસન્તુટ્ઠો યતી નટ્ઠો,
સન્તુટ્ઠોચ મહીપતિ;
સલજ્જા ગણિકા નટ્ઠા,
નિલજ્જાતુ કુલઙ્ગના.

૧૮૧ન ગણસ્સ ગ્ગતો ગચ્છે,
સિદ્ધે કમ્મે સમંફલં;
કમ્મવિપ્પત્તિ ચેહોતિ,
મુખરો તત્ર હઞ્ઞતે.

૧૮૨પધિરો ચ તપસ્સીનિ,
સૂરો રણવણો તથા;
મજ્જપો પતિથી રાજા,
એતે નસદ્દહામહં.

૧૮૩જાનેય્ય પેસને ભચ્ચં,
બન્ધવાપિ ભયાગતે;
આપદાસુ તથા મિત્તં,
દારઞ્ચ વિભવક્ખયે.

૧૮૪રણા પચ્ચાગતં સૂરં,
ધનઞ્ચ ઘરમાગતં;
જિણ્ણ મન્નં પસંસેય્ય,
દારઞ્ચ ગતયોબ્બનં.

૧૮૫સદ્ધાપેમેસુ સન્તેસુ,
નગણે માસકં સતં;
સદ્ધાવેમેસ્વ સન્તેસુ,
માસકંપિ સતં ગણે.

૧૮૬અદન્તદમનં દાનં,

દાનં સબ્બત્થસાધકં;
દાનેન પિયવાચેન,
ઉન્નમન્તિ નમન્તિચ.

૧૮૭દાનં સિનેહભેસજ્જં,
મચ્છેરં દુસ્સનોસધં;
દાનં યસસ્સભોસજ્જં,
મચ્છેરં કપ્પનોસધં.

૧૮૮દુબ્ભિક્ખે અન્નદાતંચ,
સુભિક્ખેચ હિરઞ્ઞદં;
ભયેચાભયતાદાનં,
સઞ્ઞોપિ બહુ મઞ્ઞતે.

૧૮૯સતંચક્ખુ સતંકણ્ણા,
નાયકસ્સ સુતા સદા;
તથાપિ અન્ધપધીરો;
એસા નાયકધમ્મતા.

૧૯૦ખમા જાગરિયુ ટ્ઠાનં,
સંવિભાગો દયિક્ખણા;
નાયકસ્સ ગુણાએતે,
ઇચ્છિતબ્બા હિતત્થિના.

૧૯૧પરિભૂતો મુદ્દ હોતિ,
અતિતિક્ખોચ વેરવા;
એતઞ્ચઉભયં ઞત્વા,
અનુમજ્ઝં સમાચરે.

૧૯૨નેકન્તમુદુના સક્કા,
એકન્તતિખિણેનવા;
અત્તં મહન્તે ઠપેતું,
તસ્મા ઉભય માચરે.

૧૯૩પિટ્ઠિતો ક્કં નિસેવેય્ય,
કુચ્છિનાતુ હુતાસનં;
સામિકં સબ્બભાવેન,
પરલોકં અમાયાય.

૧૯૪નસેવે ફરુસંસામિં,
તંપિ સેવેન મચ્છરિં;
તતો પગ્ગાણ્હકંસેવે,
સેવે નિગ્ગાણ્હકં તતો;

૧૯૫ન સા રાજા યો અજેય્યં જિનાતિ,
ન સો સખાયો સખારં જિનાતિ;
ન સા ભરિયા પતિનો વિરોધતિ,
ન તે વુત્તા યે નભરન્તિ જિણ્ણકં.

૧૯૬ન સા સભા યત્થ નસન્તિ સન્તો,
ન તે સન્તો યે નવદન્તિ ધમ્મં;
રાગઞ્ચ દોસઞ્ચ પહાય મોહં,
ધમ્મં ભણન્તાવ ભવન્તિ સન્તો.

૧૯૭સુતસ્સ રક્ખા સતતાભિયોગો;
કુલસ્સ વત્તં પુરિસસ્સ વિજ્જા;
રઞ્ઞો પમાદો પસમોધનસ્સ,
થીનન્તુ જાનામિ ન જાતુ રક્ખં.

# ઇત્થિકથા

૧૯૮નમાતરા ધીતુયા વાપિ,
ભગીનિયા વિચક્ખણો;
નવિવિત્તાસને મન્તે,
નારી માયાવિનીનનુ.

૧૯૯વિજ્જુતાનઞ્ચ લોલત્તં,
સત્થાનઞ્ચતિતિક્ખણં;
સીઘતં વાયુતેજાનં,
અનુકુબ્બન્તિ નારિયો.

૨૦૦દ્વિગુણો થીન માહારો,
બુદ્ધિચાપિ ચતુગ્ગુણો;
છગુણો હોતિ વાયામો,
કામોત્વ ૬ ગુણોભવે.

૨૦૧.એકમેકાયઇત્થીયા,
અ૬૬પતિનો સિયું;
સૂરાચ બલવન્તોચ,
સબ્બાકામરસાહરા;
કરેય્ય નવમે છન્દં,
ઉન્નત્તા હિ નપૂરતિ.

૨૦૨લપન્તિ સદ્ધિમઞ્ઞેન,
પસ્સન્તઞ્ઞં સવિબ્ભમા;
ચિત્તકં ચિન્તયન્તઞ્ઞં,
નારીનંનામ કો પિયો.

૨૦૩જિવ્હાસહસ્સિકો યો હિ,
જીવે વસ્સસતં નરો;
તેન નિકમ્મુનો વુત્તો,
થીદોસો કિંખયંગતો.

૨૦૪.અગ્ગિ આપો થિયો મુળ્હો,
સપ્પો રાજકુલાનિચ;
પયતનાપગન્તબ્બો,

મચ્ચુપાણહરાનિતિ.

૨૦૫ઇત્થીનં દુજ્જના નગ્ન,
વિસાસોનોપપજ્જતે;
વીસસ્સ સિઙ્ગિનો રોગ,
નદીરાજકુલસ્સચ.

૨૦૬સત્થં સુનિચ્છિતમતીપિ વિચિન્તનીયં,
સ્વારાધિતોપ્ય વનિપો પરિસઙ્કનીયો;
હત્થઙ્ગતાપિ યુવતીપરિરક્ખનીયા,
સત્થાવનીપયુવતીસુ કુતોવસિત્થં.

૨૦૭અયુત્તકમ્મારદ્ધનં વિરોધો,
સદ્ધસ્સ યુદ્ધઞ્ચ મહાબલેહિ;
વિસ્સાસકમ્મં પમાદાસુ નિચ્ચં,
દ્વારાનિમચ્ચુસ્સ વદન્તિ પઞ્ઞા.

૨૦૮વાતં જાલેન નરો પરામસે,
ઓસિઞ્ચે સાગરં એકપાણિના;
સકેનતાલેન જનેય્ય ઘોસં,
યો સબ્બભાવં પમદાસુ ઓસજે.

૨૦૯ઇત્થીપિ હિ એકચ્ચિયા,
સેય્યા વુત્તાવ મુનિના;
ભણ્ડાન મુત્તમં ઇત્થી,
અઞ્ઞુપટ્ઠાયિકાતિચ.

૨૧૦યો નં ભરતિ સબ્બદા,
નિચ્ચં આતાપિ ઉસ્સુકો;
સબ્બકામહરં પોસં,
ભત્તારં નાતિમઞ્ઞતિ.

૨૧૧નાચાપિ સોત્થિ ભત્તારં,
ઇસ્સાચારેન રોસયે;
ભત્તુચ ગરુનોસબ્બે,
પટિપૂજેતિ પણ્ડિતો.

૨૧૨ઉટ્ઠાયિકા અનાલાસા,

સઙ્ગહિતપરિજ્જના;
ભત્તુ મનાપં ચરતિ,
ભત્તકં અનુરક્ખતિ.

૨૧૩એવં વત્તતિ યાનારી,
ભત્તુછન્દવસાનુગા;
મનાપાનામ તેદેવા,
યત્થ સા ઉપપજ્જતિ.

૨૧૪કોકિલાનં સરો રૂપં,
નારીરૂપં પતિબ્બતં;
વિજ્જા રૂપ મરૂપાનં,
ખમા રૂપં તપસ્સીનં.

૨૧૫આનેય કુલજં પઞ્ઞો,
વિરૂપમપિ કઞ્અકં;
હીનાયપિ સુરૂપાય,
વિવાહંસદિસં કરે.

૨૧૬વિસમ્હામતમાદેય્ય ,
અમજ્જમ્હાપિકઞ્ચનં;
નિચમ્હાપ્યુત્તમાવિજ્જા,
રતનિત્થીપિદુકુલા.

૨૧૭બાલિત્થી મક્ખિકાતુણ્ડં,
ઇસીનઞ્ચ કમણ્ડલું;
સેતમ્બુ ફલં તમ્બુલં,
નોચ્છિટ્ઠમુપજાયતે.

૨૧૮બાલક્કો પણ્ણધૂમોચ,
વુદ્ધિત્થી પલ્લલોદકં;
આયુક્ખયકરં નિચ્ચં,
રત્તોચ દધિભોજનં.

૨૧૯થિયો સેવેય્ય નચ્ચન્તં,
સાદું ભુઞ્જેય્યનાહિતં;
પૂજયે માનયે વુદ્ધે,
ગુરું માયાય નોભજે.

૨૨૦.આચારો કુલ માખ્યાતિ,
દેસ માખ્યાતિ ભાસિતં;
સમ્ભવો પેમ માખ્યાતિ,
દેહ માખ્યાતિભોજનં.

૨૨૧.દેહીતિવચનાદ્વારા ,
દેહદ્વાપઞ્ચદેવતા;
સજ્જ નિયન્તિ ધી કિત્તિ,
હિરી સિરી મતીપિચ.

૨૨૨.દેહીતિવચનં દુક્ખં,
નત્થીતિવચનં તથા;
વાક્યંદેહીતિનત્થીતિ,
માભવેય્ય ભવેભવે.

૨૨૩.બોધયન્તિ નયાચન્તિ,
દેહીતિ પચ્છિમાજના;
પસ્સ વત્થુમદાનસ્સ,
માભવતૂતિ ઈદિસો.

૨૨૪.મહા અત્યપ્પકં યાતિ,
નિગુણે ગુણવાપિહ;
અઞ્ઞાનકેય્યભાવેન,
ગજિન્દોઇવ દબ્બકે.

૨૨૫.મહન્તં નિસ્સયંકત્વા,
ખુદ્દોપ્યતિમહા ભવે;
હેમપબ્બતમાપજ્જ,
સોવણ્ણાકિર પક્ખિનો.

૨૨૬.બહૂન મપ્પસારાનં,
એકિભાવો હિદુજ્જયો;
તિણેન વટ્ટતે રજ્જુ,
તાય નાગોપિ બન્ધતે.

૨૨૭.અસહાયો સમત્થોપિ,
તેજસિ કિં કરિસ્સતિ;
નિવાતસણ્ઠિતો અગ્ગિ,

સયમેવૂપસમ્મતિ.

૨૨૮ખન્તું તપનજોતેજો,
સક્કાહોતિ ન વણ્ણજો;
ભૂપાદીહિ કતોદણ્ડો,
સક્કાહોતિ ન ભચ્ચજો.

૨૨૯થીસંસગ્ગે કુતોસુદ્ધો,
મંસભક્ખે કુતોદયા;
સુરાપાણે કુતોસચ્ચં,
પકોધમ્હિ કુતોતપો.

૨૩૦થીયા ગુય્હં નસંસેય્ય,
અમિત્તસ્સચ પણ્ડિતો;
યોચા મિસ્સેન સંહીરો,
હદયત્થેનો યોનરો.

૨૩૧ગુય્હમત્થ
સમ્બોધયતિ યોનરો;
મન્તભેદભયા તસ્સ,
દાસભૂતો તિતિક્ખતિ.

૨૩૨વહે અમિત્ત ખન્ધેન,
યાવકાલે અનાગતે;
તમ્હેવ ચાગતે કાલે,
ભિન્દે ઘટમિ વુપ્પલે.

૨૩૩ખલં સાલં પસું ખેત્તં,
ગન્ત્વાચસ્સ અભિક્ખણં;
મિતં ધઞ્ઞં નિધાપેય્ય,
મિતઞ્ચ પાચયે ઘરે.

૨૩૪કોધં લોભં મદં માનં,
તન્દિં મિસ્સં પમત્તકં;
સોણ્ઠંનિદ્ધાલુકં મક્ખં,
મચ્છેરઞ્ચ જહે બુધો.

૨૩૫કોધો અબ્ભન્તરે જાતો,

ધૂવં નાસેતિ કોધનં;
વત્થાલઙ્કારપુણ્ણાયં,
મઞ્જૂસાયં સિખીયથા.

૨૩૬ઉપ્પજ્જતે સચે કોધો;
આવજ્જે કકચૂપમં;
ઉપ્પજ્જે ચે રસે તણ્હા,
પુત્તમંસૂપમં સરે.

૨૩૭ગુણ મદ્ધિસમં મક્ખે,
પરેન કલહે સતિ;
અદ્ધિસમં પકાસેતિ,
અણુમત્તંવવજ્જકં.

૨૩૮તસ્સેવ તેન પાપીયો,
યો કુદ્ધં પટિકુજ્ઝતિ;
કુદ્ધ મપટિકુજ્ઝન્તો,
સઙ્ગામં જેતિ દુજ્જયં.

૨૩૯રાગોનામ મનોસલ્લં,
ગુણત્થવરતક્કરો;
રાહુ વિજ્જાસસઙ્કસ્સ,
તપોધનહુતાસનો.

૨૪૦પમાદો જાયતે મદા,
પમાદા જાયતે ખયો;
ખયા પદોસા જાયન્તિ,
મદં કિં નજહે બુધો.

૨૪૧નમન્તિ ફલિનોરુક્ખા,
નમન્તિ વિબુધાજના;
સુક્ખકટ્ઠઞ્ચ મુળ્હોચ,
ભિજ્જતેવ નનમન્તિ.

૨૪૨ઠાને વુદ્ધાન મોકાસં,
દદે વુદ્ધાપચાયિકો;
નનુ તાલો અજીવોપિ,
સમીપ ગ્એ પરોનતો.

૨૪૩.ગરુકાતબ્બપોસેસુ,
નિચ્ચવુત્તિં કરોતિ યો;
નિયત્તં સો પહન્તાન,
ઉત્તમત્તે પતિટ્ઠતિ.

૨૪૪.યત્થ પોસં નજાનન્તિ,
જાતિયા વિનયેન વા;
ન તત્થ માનં કરિયા,
વસ મઞ્ઞાતકેજને.

૨૪૫.અઞ્ઞાતવાસં વસતા,
જાતવેદસમેનાપિ;
ખમિતબ્બં સપઞ્ઞેન,
અપિ દાસસ્સ તજ્જિતં.

૨૪૬.ધનધઞ્ઞાપયોગેસુ,
તથા વિજ્જાગમેસુચ;
દૂતેચ બ્યવહારેચ,
ચત્તલજ્જો સદા ભવે.

૨૪૭.નહિ કોચિ કતે કિચ્ચે,
કત્તારં સમ્મપેક્ખતે;
તસ્મા સબ્બાનિકમ્માનિ,
સાવસેસાનિ કારયે.

૨૪૮.ઇણસેસો અગ્ગિસેસો,
સત્તુસેસો તયોઇમે;
પુનપ્પુનંપિ વડ્ઢન્તિ,
તસ્મા સેસં નકારયે.

૨૪૯.નત્થિ વિજ્જાસમં વિત્તં,
નત્થિ બ્યાધિસમો રિપુ;
નત્થિ અત્તસમં પેમં,
નત્થિ કમ્મપરં બલં.

૨૫૦.અત્તના કુરુતે લક્ખી,
અલક્ખીચાપિ અત્તના;
નહિ લક્ખી અલક્ખીચ,

અઞ્ઞો અઞ્ઞસ્સ કુરુતે.

**૨૫૧**.સયં આયં વયં રઞ્ઞા,
સયં જઞ્ઞા કતાકતં;
અત્તનાવ ભવક્ખેય્ય,
કતાનિ અકતાનિચ.

**૨૫૨**.ઉપકારં હિતેનેવ,
સત્તુના સત્તુ મુદ્ધરે;
પાદલગ્ગં કરટ્ઠેન,
કણ્ટકેન કણ્ટકં.

**૨૫૩**.નમે નમન્તસ્સ ભજે ભજન્તં,
કિચ્ચાનિ કુપસ્સ કરેય્ય કિચ્ચં;
ના નત્થકામસ્સ કરેય્ય અત્થં,
અસમ્ભજન્તંપિ નસમ્ભજેય્ય.

**૨૫૪**.ચજે ચજન્તં નવતં કરિયા,
અપેતચિત્તેન નસમ્ભજેય્ય;
દિજો દુમં ખીણફલ મઞત્વા,
અઞ્ઞં સપેક્ખેય્ય મહાતિ લોકો.